

Dokumentas atspausdintas iš teismų praktikos paieškos sistemos INFOLEX. Praktika
(www.teismupraktika.lt)

Kortelė:

2329394_RegNr_e2-701-798/2025

<http://www.infolex.lt/tp/2329394>

Civilinė byla Nr. e2-701-798/2025

Teisminio proceso Nr. 2-58-3-00113-2023-0

Procesinio sprendimo kategorija 3.4.5.7

(S)

LIETUVOS APELIACINIS TEISMAS

N U T A R T I S

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2025 m. liepos 31 d.

Vilnius

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjas Antanas Rudzinskas,

teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjęs civilinę bylą pagal suinteresuoto asmens restruktūrizuojamos uždarnosios akcinės bendrovės „Egmila“ vadovo E. M. ir trečiojo asmens Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos atskiruosius skundus dėl Šiaulių apygardos teismo 2025 m. birželio 18 d. nutarties peržiūrėjimo, kuria nutraukta uždarnosios akcinės bendrovės „Egmila“ restruktūrizavimo byla,

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Šiaulių apygardos teismo 2023 m. rugsėjo 18 d. nutartimi restruktūrizuojamai uždarajai akcinei bendrovei (toliau – RUAB) „Egmila“ iškelta restruktūrizavimo byla ir patvirtintas RUAB „Egmila“ restruktūrizavimo planas, kuriam pritarė RUAB „Egmila“ kreditoriai 2023 m. birželio 15 d. vykusiame kreditorių susirinkime.

2. 2024 m. kovo 29 d. byloje gautas Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI) prašymas netvirtinti RUAB „Egmila“ patikslinto restruktūrizavimo plano, nutraukti RUAB „Egmila“ restruktūrizavimo bylą ir išspręsti klausimą dėl bankroto bylos iškėlimo.

3. 2024 m. balandžio 18 d. byloje gautas RUAB „Egmila“ kreditorės J. M. prašymas nutraukti RUAB „Egmila“ restruktūrizavimo bylą ir svarstyti klausimą dėl bankroto bylos iškėlimo.

4. Šiaulių apygardos teismas 2024 m. balandžio 24 d. nutartimi nutarė kreditorių VMI ir J. M. prašymus dėl patikslinto restruktūrizavimo plano netvirtinimo bei restruktūrizavimo bylos nutraukimo spręsti RUAB „Egmila“ vadovui Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo (toliau – JANĮ) nustatyta tvarka pateikus prašymą dėl patikslinto restruktūrizavimo plano patvirtinimo.

5. Šiaulių apygardos teismas 2024 m. birželio 26 d. nutartimi patvirtino RUAB „Egmila“ restruktūrizavimo plano pakeitimą, kuriam pritarė RUAB „Egmila“ kreditoriai 2024 m. gegužės 13 d. vykusiame kreditorių susirinkime, o pareiškėjų VMI ir J. M. prašymus dėl restruktūrizavimo bylos nutraukimo ir bankroto bylos iškėlimo atmetė.

6. Lietuvos apeliacinio teismo 2024 m. rugpjūčio 8 d. nutartimi, priimta civilinėje byloje Nr. e2-646-790/2024, Šiaulių apygardos teismo 2024 m. birželio 26 d. nutartis panaikinta ir RUAB „Egmila“ vadovo E. M. prašymas dėl restruktūrizavimo plano pakeitimo patvirtinimo bei VMI ir J. M. prašymai dėl restruktūrizavimo plano pakeitimo netvirtinimo, restruktūrizavimo bylos nutraukimo ir bankroto bylos RUAB „Egmila“ iškėlimo perduoti pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo. Apeliacinės instancijos teismas konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas netinkamai įvertino faktines aplinkybes dėl JANĮ 114 straipsnio 1 dalies 4 punkto ir 2 dalies sąlygų restruktūrizavimo bylai nutraukti egzistavimo, nenagrinėjo einamųjų mokesčių skolų susidarymo priežasčių, o vertindamas, ar yra JANĮ 114 straipsnio 1 dalies 3 punkte numatyta sąlyga restruktūrizavimo bylai nutraukti, neįvertino restruktūrizavimo plano realaus vykdymo, neišnagrinėjo VMI argumentų dėl gaunamų pardavimo pajamų, nenustatė, ar restruktūrizavimo plane numatytos mokumo atkūrimo priemonės veiksmingos, ar įmonė tebėra gyvybinga, o jos veikla perspektyvi.

7. Nagrinėjant iš naujo RUAB „Egmila“ vadovo E. M. prašymą dėl restruktūrizavimo plano pakeitimo patvirtinimo bei VMI ir J. M. prašymus dėl restruktūrizavimo plano pakeitimo netvirtinimo, restruktūrizavimo bylos nutraukimo ir bankroto bylos RUAB „Egmila“ iškėlimo, teismas 2024 m. rugpjūčio 12 d. nutartimi įpareigojo RUAB „Egmila“ vadovą E. M. pateikti įrodymus apie gaunamas pardavimo pajamas nuo restruktūrizavimo plano patvirtinimo ir kitus įrodymus apie sudarytų sandorių vykdymą bei įmonės veiklą, restruktūrizavimo plano tinkamą vykdymą ir veiklos perspektyvas.

8. 2024 m. rugpjūčio 23 d. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos (toliau – VSDFV) Panevėžio skyrius pateikė atsiliepimą, kuriame nurodė, kad RUAB „Egmila“ susidariusį įsiskolinimą 2024 m. kovo 26 d. pilnai padengė.

9. 2024 m. rugsėjo 20 d. RUAB „Egmila“ vadovas E. M. pateikė teismui duomenis, kad iki 2024 m. rugpjūčio 12 d. bendrovė sudarė 2024 m. gegužės 8 d. bendradarbiavimo sutartį NR. LT2_0801/07-24-2024-11 su BALCIA Insurance SE; 2024 m. birželio 13 d. paslaugų sutartį su Galadari international technical services LLC, Dubai, UAE; 2024 m. balandžio 24 d. paslaugų sutartį su UAB „Transežeruona“; paslaugų sutartį su UAB „Edma“; 2023 m. gruodžio 15 d. paslaugų sutartį su UAB „Horeca sprendimai“. Po 2024 m. rugpjūčio 12 d. bendrovė pasirašė bendradarbiavimo sutartis su bendrovėmis Kässbohrer Fahrzeugwerke GmbH, UAB Ratmonta, UAB Tomega, UAB „Vaizga“, UAB „Gaschema“. Dengdama įsiskolinimą bendrovė atliko mokėjimus VMI – 2024 m. birželio 25 d. 3 200 Eur; 2024 m. liepos 17 d. 3 000 Eur; 2024 m. rugsėjo 12 d. 1 000 Eur; 2024 m. rugsėjo 16 d. 500 Eur. Pažymėjo, kad bendrovė daro pažangą įgyvendindama restruktūrizavimo planą, šiuo metu bendrovė atitinka laikinų finansinių sunkumų turinčios bendrovės požymius.

10. 2024 m. gruodžio 9 d. ir 2025 m. sausio 15 d. kreditorius VMI pateikė teismui prašymus atidėti bylos nagrinėjimą, kadangi byloje yra taikos sutarties sudarymo galimybė. Pažymėjo, kad bendrovė 2025 m. sausio 14 d. atliko 15 000 Eur mokėjimą, susidariusiai einamųjų mokesčių nepriemokai padengti.

11. 2025 m. vasario 26 d. VMI informavo teismą, kad planuota sudaryti taikos sutartis tarp bendrovės ir kreditoriaus nebuvo sudaryta. Nurodė, kad mokesčių apskaitos informacinės sistemos 2025 m. vasario 25 duomenimis, bendrovė valstybės biudžetui turi 55 316,26 Eur einamųjų mokesčių įsiskolinimą, susidariusį nuo 2024 m. kovo 26 d. (seniausios prievolės mokėjimo data). Pažymėjo, kad kreditorius VMI palaiko savo prašymą dėl restruktūrizavimo bylos nutraukimo ir bankroto bylos iškėlimo bendrovei.

12. RUAB „Egmila“ 2025 m. sausio 14 d. sumokėjo 15 000 Eur susidariusiai einamųjų mokesčių nepriemokai padengti. RUAB „Egmila“ nurodė, kad 2025 m. kovo 28 d. dengdama įsiskolinimą RUAB „Egmila“ sumokėjo 5 000 Eur. Taip pat RUAB „Egmila“ sudarė remonto paslaugų sutartį su transporto bendrove SC „Holleman special transport & project cargo“. Pažymėjo, kad RUAB „Egmila“ turi realią galimybę sumažinti esamą įsiskolinimą VMI ir sudaryti taikos sutartį, tačiau tam reikalingas laikas.

13. 2025 m. birželio 16 d. RUAB „Egmila“ pateikė prašymą patvirtinti pakeistą restruktūrizavimo planą, nustatant kad 51 426,32 Eur einamųjų mokesčių įsiskolinimą bendrovė privalo padengti per 3 mėnesius; atidėti RUAB „Egmila“ patikslinto restruktūrizavimo plano tvirtinimą 2 mėnesiams, tikslu įtraukti į RUAB „Egmila“ patikslintą restruktūrizavimo planą 51 426,32 Eur einamųjų mokesčių įsiskolinimą ir pateikti jį teismui tvirtinti. Nurodė, kad priešingai, nei teigia VMI, per daugiau kaip metus laiko sumokėti einamieji mokesčiai sumoje 50 934,21 Eur (2024 m. 24 934,21 Eur, 2025 m. 23 000 Eur), taip pat restruktūrizavimo metu vykdomi įsipareigojimai VSDFV, darbuotojams ir bendrovės prekių bei paslaugų tiekėjams patvirtina, kad bendrovė yra moki ir gyvybinga, nors ir patiria laikinų sunkumų. Bendrovė per paskutinius 6 mėnesius moka einamuosius mokesčius, o laikotarpyje nuo Restruktūrizavimo plano patvirtinimo atsiradęs einamųjų mokesčių įsiskolinimas atsirado dėl perorientuojant bendrovės veiklą į klientus Vakarų šalyse kilusių sunkumų, kurie negalėjo būti tiksliai numatyti

Restruktūrizavimo plane. Per 2024 m. bendrovė gavo 386 183 Eur pajamų ir 21 083 Eur pelno. Pateikiamas pardavimo operacijų sąrašas patvirtina, kad bendrovė turi nuolatinius klientus. Bendrovės veiklos apimtys ir gaunamas pelnas patvirtina tai, kad bendrovė yra moki ir ekonomiškai gyvybinga, bendrovės veikla buvo sutrikdyta dėl aiškios priežasties – Rytų valstybių rinkų netekimo, todėl išplėtusi savo veiklą Vakarų valstybių rinkose bendrovė gali padengti skolas kreditoriams, kurie bendrovės likvidavimo atveju liktų nepadengti. Pažymėjo, kad bendrovė pripažįsta, jog einamieji mokesčiai nebuvo mokami JANĮ ir Restruktūrizavimo plano nustatyta tvarka. Tačiau JANĮ 112 straipsnyje numatyta galimybė keisti restruktūrizavimo planą. Pripažinus, kad bendrovė yra ekonomiškai gyvybinga, bendrovei turėtų būti sudaryta galimybė pakeisti Restruktūrizavimo planą, įtraukiant į planą susidariusį einamųjų mokesčių įsiskolinimą. Taip pat nurodė, kad VMI yra antrosios eilės kreditorius, todėl VMI reikalavimai negali būti tenkinami anksčiau, nei bus patenkinti pirmos eilės kreditoriaus VSDFV reikalavimai.

II. Pirmosios instancijos teismo nutarties esmė

14. Šiaulių apygardos teismas 2025 m. birželio 18 d. nutartimi nutarė netvirtinti RUAB „Egmila“ restruktūrizavimo plano pakeitimų, nutraukti atsakovės RUAB „Egmila“ restruktūrizavimo bylą, atsisakyti iškelti bankroto bylą atsakovei RUAB „Egmila“.

15. Teismas nurodė, kad restruktūrizavimo procesas yra grindžiamas idėja, jog įmonė, suteikus jai tam tikrą pagalbą, sugebės savarankiškai sėkmingai tęsti ūkinę komercinę veiklą ir konkuruoti rinkoje po restruktūrizavimo proceso. Tačiau itin svarbu, kad viso restruktūrizavimo proceso metu restruktūrizuojama įmonė privalo vykdyti ūkinę komercinę veiklą, t. y. gauti pajamas ir mokėti einamąsias įmokas. Be to, restruktūrizavimo procese įmonė iš esmės turėtų vykdyti efektyvesnę ūkinę komercinę veiklą negu iki šio proceso pradžios. Restruktūrizavimo procesas yra nukreiptas į ilgalaikį įmonės mokumo atkūrimą, suteikiant jai galimybę šiam procesui pasibaigus sėkmingai konkuruoti rinkoje. Jis neturi būti naudojamas kaip pavienių finansinių sunkumų sprendimo būdas ir nėra pagalba vykdyti skolinius įsipareigojimus.

16. Skundžiamos nutarties 34-39 punktuose išdėstytos faktinės aplinkybės patvirtina, kad atsakovė turi einamųjų mokesčių skolą kreditoriui VMI, einamųjų mokesčių skola susidariusi nuo

2024 m. balandžio 26 d., t. y. daugiau nei prieš metus. Įmonės gaunamos pajamos daugiau nei tris kartus mažesnės, nei buvo numatyta restruktūrizavimo plane (2023 m. planuota gauti 812 000 Eur pajamų, o gauta 390 818 Eur, 2024 m. gauta 386 183 Eur pajamų, nors planuota 958 160 Eur). Per pirmus ir antrus restruktūrizavimo metus įmonė planavo padengti 138 000 Eur įsiskolinimus antros eilės kreditoriams, tačiau faktiškai atsakovė numatytos sumos kreditoriams nesumokėjo, atsakovės pateiktas atliktų mokėjimų kreditoriams sąrašas patvirtina, kad atsakovė dengė einamuosius mokesčius VMI, VSDFV, skola pagal patvirtintą restruktūrizavimo planą VMI nebuvo dengiama (RUAB „Egmila“ restruktūrizavimo plano vykdymo ataskaita laikotarpiu nuo 2024 m. spalio 1 d. iki 2024 m. gruodžio 31 d.).

17. Teismo vertinimu, byloje nustatyta ir nėra ginčo dėl to, kad atsakovė nevykdo patvirtinto restruktūrizavimo plano. Pažymėjo, kad pati atsakovė patvirtino, jog einamieji mokesčiai nebuvo mokami JANĮ ir restruktūrizavimo plano nustatyta tvarka. Atsižvelgiant į tai, teismas vertina, kad konkrečiu atveju nustatčius, jog atsakovė nemoka einamųjų mokesčių daugiau kaip 4 mėn., yra susidariusi žymi nesumokėtų mokesčių skola (51 426,32 Eur), nustatytos aplinkybės atitinka JANĮ 114 straipsnio 1 dalies 4 punkte ir 2 dalyje numatytas sąlygas, kuomet

restruktūrizavimo byla turėtų būti nutraukta. Atkreiptinas dėmesys, kad RUAB „Egmila“ ir kreditorių prašymu sudaryti taikos sutartį, atsakovei buvo suteiktas pakankamai ilgas laikotarpis atstatyti restruktūrizavimo plano vykdymą, tačiau atsakovė restruktūrizavimo plane numatytų tikslų neįgyvendino, taikaus susitarimo su VMI ir kitais kreditoriais nepasiekė. Taip pat, nors teismas ne kartą buvo įpareigojęs pateikti duomenis, atsakovė nepateikė jokių objektyvių ir patikimų įrodymų, patvirtinančių, kad ateityje, net ir pakeitus restruktūrizavimo planą, atsakovė gaus finansavimą ar sugeneruos pakankamai pajamų savo įsipareigojimas įvykdyti per restruktūrizavimo plane numatytą laikotarpį.

18. Teismas konstatavo, kad nustačius ilgalaikį einamųjų mokesčių nemokėjimo faktą, aplinkybes, jog įmonė generuoja daugiau nei tris kartus mažesnes pajamas, nei buvo numatyta restruktūrizavimo plane, atsakovei nepateikus objektyvių įrodymų, kad įmonė yra pajėgi toliau efektyviai tęsti restruktūrizavimo procesą, yra pagrindas netvirtinti įmonės restruktūrizavimo plano pakeitimo ir nutraukti restruktūrizavimo bylą JANĮ 114 straipsnio 1 dalies 3-4 punktuose nustatytais pagrindais.

19. Nagrinėjamu atveju iš atsakovės pateikto 2024 m. gruodžio 31 d. balanso matyti, kad įmonės turtas 2024 metais iš viso sudarė 1 225 489 Eur (ilgalaikis turtas – 343 149 Eur, trumpalaikis turtas – 882 132 Eur), mokėtinos sumos ir įsipareigojimai – 1 176 980 Eur. Iš 2024 m. gruodžio 31 d. pelno (nuostolių) ataskaitos matyti, kad atsakovės pardavimo pajamos ataskaitiniu laikotarpiu sudarė 386 183 Eur, grynasis pelnas sudarė 21 083 Eur. Pateiktas pardavimo operacijų sąrašas už laikotarpį nuo 2025 m. sausio 1 d. iki 2025 m. birželio 12 d. patvirtina, kad minėtu laikotarpiu pardavimo pajamos sudarė 148 770,45 Eur.

20. Teismas, įvertinęs nutartyje nurodytas aplinkybes, byloje pateiktus finansinius duomenis, įrodymus apie vykdomą įmonės ūkinę veiklą, taip pat atsižvelgęs į tai, kad priimtas sprendimas nutraukti restruktūrizavimo bylą atsakovei dėl netinkamai JANĮ ir restruktūrizavimo plano vykdymo, pripažino, kad bylos medžiaga neabejotinai patvirtina, jog atsakovė susiduria su finansiniai sunkumais, laiku nevykdo mokesčių prievolių valstybei, yra skolinga kitiems įmonėms kreditoriams. Teismas įvertintino ir tai, kad atsakovės turimas turtas neviršija jos turimų finansinių įsipareigojimų, taip pat pateikti duomenys apie įmonės gyvybingumą – vykdomos sutartys bei gaunamos pajamos, sudarė pagrindą išvadai, kad atsakovė veiklą vykdo bei turi realias galimybes likviduoti įsiskolinimus kreditoriams ateityje (yra gyvybinga). Teismo vertinimu, realiai veiklą vykdančiai bendrovei iškėlus bankroto bylą, tokia situacija, kuomet gyvybingas verslo subjektas pašalinimas iš rinkos, neužtikrintų teisinio stabilumo kitiems rinkos dalyviams, savaime nepagerintų jų finansinės padėties, bei neužtikrintų nemokumo įstatymu keliamų tikslų įgyvendinimo.

21. Teismas nusprendė, kad atsakovės būklė šiuo metu neatitinka nemokumo sąvokos, apibrėžtos JANĮ 2 straipsnio 7 dalyje.

III. Atskirųjų skundų ir atsiliepimų į juos argumentai

22. Suinteresuotas asmuo RUAB „Egmila“ vadovas E. M. pateikė atskirąjį skundą, kuriame prašo panaikinti Šiaulių apygardos teismo 2025 m. birželio 18 d. nutartį ir priimti naują nutartį – pakeisti restruktūrizavimo planą. Atskirasis skundas grindžiamas šiais argumentais:

22.1. Per daugiau kaip metus laiko sumokėti einamieji mokesčiai iš viso 50 934,21 Eur, taip pat restruktūrizavimo metu vykdomi įsipareigojimai VSDFV, darbuotojams ir bendrovės prekių bei paslaugų tiekėjams patvirtina, kad bendrovė yra moki ir gyvybinga bei gali vykdyti

restruktūrizavimo planą, nors ir patiria laikinų sunkumų. Per paskutinius 6 mėnesius atsakovė moka einamuosius mokesčius, o laikotarpyje nuo Restruktūrizavimo plano patvirtinimo atsiradęs einamųjų mokesčių įsiskolinimas atsirado dėl perorientuojant bendrovės veiklą į klientus Vakarų šalyse kilusių sunkumų, kurie negalėjo būti tiksliai numatyti Restruktūrizavimo plane.

22.2. Per 2024 m. bendrovė gavo 386 183 Eur pajamų ir 21 083 Eur pelno. Pateiktas pardavimo operacijų sąrašas patvirtina, kad bendrovė turi nuolatinius klientus. Bendrovės veiklos apimty ir gaunamas pelnas patvirtina tai, kad bendrovė yra moki ir ekonomiškai gyvybinga. Bendrovės veikla buvo sutrikdyta dėl aiškios priežasties – Rytų valstybių rinkų netekimo, todėl išplėtusi savo veiklą Vakarų valstybių rinkose bendrovė gali padengti skolas kreditoriams, kurie bendrovės likvidavimo atveju liktų nepadengti.

22.3. Pagal patvirtintą restruktūrizavimo planą su antros eilės kreditoriais buvo numatyta pradėti atsiskaityti pirmaisiais restruktūrizavimo plano metais, mokėjimus vykdant lygiomis dalimis kas pusmetį tai yra 2024 m. kovo 26 d. bei 2024 m. rugsėjo 26 d. VMI teigė, kad 2025 m. balandžio 24 d. bendrovė turi 37 662,94 Eur įsiskolinimą pagal patvirtintą restruktūrizavimo planą. Su teismo išvadomis, kad bendrovė nevykdė Restruktūrizavimo plano atsakovė nesutinka. Priešingai nei nurodė pirmosios instancijos teismas, antrosios eilės kreditorių, tarp kurių yra ir VMI, reikalavimai negali būti tenkinami anksčiau, nei bus patenkinti pirmos eilės kreditoriaus VSDFV reikalavimai. Todėl teismo nurodyti mokėjimai antros eilės kreditoriams neprivalėjo būti vykdomi, o turėjo būti patikslintas Restruktūrizavimo planas.

23. Trečiasis asmuo VMI pateikė atskirąjį skundą, kuriame prašo panaikinti Šiaulių apygardos teismo 2025 m. birželio 18 d. nutarties dalį, kuria buvo atsisakyta iškelti RUAB „Egmila“ bankroto bylą ir išspręsti klausimą iš esmės – iškelti RUAB „Egmila“ bankroto bylą. Atskirasis skundas grindžiamas šiais argumentais:

23.1. VMI nuomone, RUAB „Egmila“ atitinka nemokios įmonės būklę ir bendrovė neturi objektyvių galimybių atkurti sėkmingą įmonės veiklą.

23.2. Šiuo atveju, pagal į bylą pateikto 2024 m. balanso duomenis, matyti, kad formaliai bendrovės mokėtinos sumos ir kiti įsipareigojimai neviršija bendrovės balanse turimo turto vertės, tačiau atsakovės ženkliai turimo turto dalį sudaro per vienerius metus gautinos sumos t. y. debitorinės skolos.

23.3. Į bendrą turto masę neįtraukiant (eliminuojuant) per vienerius metus gautinas sumas, situacija iš esmės pasikeičia bendrovės įsipareigojimai ir mokėtinos sumos 2024 m. balanso duomenimis viršija bendrovės turimo turto vertę: 2024 m. balanso duomenimis, mokėtinos sumos ir įsipareigojimai sudarė 1 176 980 Eur, o turtas (atėmus per vienerius metus gautinas sumas, kurios iš esmės yra trečiųjų asmenų žinioje ir jų grąžinimas priklauso nuo daugelio sąlygų, situacija iš esmės pasikeičia) – 627 801 Eur (1 225 489 – 597 688 Eur). Taigi, eliminavus iš bendros turto masės per vienerius metus gautinas sumas bendrovės turtas faktiškai beveik dvigubai mažesnis už jos turimus įsipareigojimus, o tai papildomai pagrindžia bendrovės nemokumą. Atsižvelgiant į tai, nėra pagrindo išvadai, kad atsakovė yra gyvybinga ir pajėgi vykdyti atsiradusius skolinius įsipareigojimus kreditoriams. Tokiu būdu, pirmosios instancijos teismas padarė klaidingą išvadą, kad 2024 m. balanso duomenimis atsakovė yra moki.

23.4. VMI vertinimu, mokesstinės prievolės nėra vykdomos, todėl bendrovė negali būti laikoma gyvybinga ir pajėgi atsiskaityti su kreditoriais ateityje. Tai, kad mokesstinės prievolės nėra tinkamai vykdomos, tą pripažino ir pirmosios instancijos teismas. Nustačius, kad atsakovė tinkamai nevykdo mokesčių prievolių, yra tenkinama ir antroji nemokumo sąlyga – bendrovė negali laiku vykdyti turtinių prievolių kreditoriams. Atsakovės finansiniai sunkumai nėra trumpalaikiai. Atsakovė vykusio restruktūrizavimo proceso metu tinkamai nevykdė mokesčių prievolių t. y. nemokėjo einamųjų mokesčių. Pagal į bylą pateiktus duomenis matyti, kad atsakovės einamųjų mokesčių išskolinimas yra susidaręs nuo 2024 m. balandžio 26 d., ir sudaro 54 426,32 Eur. Atsakovė jau daugiau nei metus laiko nesugebėjo atsiskaityti su kreditoriais VMI. Tai, kad bendrovė, net ir suteikus galimybę stabilizuoti savo finansinę būklę, nesugebėjo tinkamai vykdyti mokesčių prievolių bei mokėti įmokų kreditoriams pagal patvirtintą Restruktūrizavimo planą, patvirtina, kad BUAB „Egmila“ finansiniai sunkumai nėra laikino pobūdžio. Akivaizdu, kad pastaraisiais metais RUAB „Egmila“ tik blogina savo padėtį ir neturi realių galimybių atsiskaityti su kreditoriais. Šiuo atveju, nors bendrovė vykdo ūkinę veiklą, jos generuojama veikla bei gaunamos pajamos neleidžia jai vykdyti įsipareigojimų kreditoriams bei mokėti einamųjų mokesčių, t. y. ji neturi realių galimybių ir priemonių atstatyti ir užtikrinti savo mokumą.

23.5. Tai, kad teismo nutartyje nurodyta, jog 2025 m. sausio 1 d. – 2025 m. birželio 12 d. laikotarpiu pardavimo bendrovės pardavimo pajamos sudarė 148 770,45 Eur, nesudaro pagrindo išvadai, kad bendrovės veikla yra pelninga. Šis įrodymas vertintinas kritiškai, kadangi pardavimo pajamos neatsispindi realaus bendrovės gauto pelno (nėra atskaityti mokesčiai ir pan.).

24. Trečiasis asmuo VMI atsiliepime į atsakovės vadovo atskirąjį skundą prašo priimti į bylą naujai pateikiamus rašytinius įrodymus, atsakovės atskirąjį skundą atmesti, o pirmosios instancijos teismo nutartį šioje dalyje palikti nepakeistą. Atsiliepimas grindžiamas šiais argumentais:

24.1. Einamųjų mokesčių nemokėjimas nėra tik formalus restruktūrizavimo bylos nutraukimo pagrindas. Priešingai, pagal įstatymo nuostatas restruktūrizavimo procesas iš esmės yra negalimas, jeigu restruktūrizuojamas juridinis asmuo nemoka mokesčių, todėl apeliante nepagrįstai sumenkina šio restruktūrizavimo bylos nutraukimo pagrindo svarbą ir reikšmę.

24.2. Šio atsiliepimo rengimo dieną, t. y. 2025 m. birželio 30 d. Mokesčių apskaitos informacinės sistemos duomenimis, RUAB „Egmila“ turi 56 643,40 Eur nesumokėtų einamųjų mokesčių išskolinimą, susidariusį nuo 2024 m. gegužės 28 d. (seniausios prievolės atsiradimo data). Taigi, išskolinimas kreditoriui VMI tik didėja ir tęsiasi ilgiau kaip 4 mėnesius.

24.3. Atskirojo skundo argumentai, kad apeliante nėra nutraukusi veiklos, kad jos finansiniai rodikliai yra geri, t. y. kad apeliantės veiklos apimtys ir gaunamas pelnas patvirtina tai, kad atsakovė yra moki ir ekonomiškai gyvybinga, ar apeliantės vadovo subjektyvus vertinimas, jog apeliante turi realią galimybę per likusį plano laikotarpį stabilizuoti veiklą ir atsiskaityti su kreditoriais plane numatyta apimtimi, nepaneigia šio restruktūrizavimo bylos nutraukimo pagrindo.

24.4. Atskirajame skunde iš esmės nėra pateikta jokių objektyvių duomenų apie bendrovės veiklos galimybes, vykdytiną sutartį, realiai prognozuojamas gauti pajamas ir pan. Todėl bendrovės finansiniams rodikliams blogėjant, augant skoloms, bei ilgą laiką nemokant

mokesčių valstybei pirmosios instancijos teismas pagrįstai nutraukė atsakovės restruktūrizavimo bylą.

25. Kreditorius VSDFV Panevėžio skyrius atsiliepime į VMI ir RUAB „Egmila“ direktoriaus E. M. atskiruosius skundus prašo priimti procesinį sprendimą savo nuožiūra. Atsiliepimas grindžiamas šiais argumentais:

25.1. VSDFV Panevėžio skyriaus nuomone, teismas pagrįstai nurodė, kad pačiam nemokumo administratoriui pagal JANĮ nuostatas kreipiantis į teismą dėl restruktūrizavimo bylos nutraukimo, galutinį sprendimą šiuo klausimu priima teismas.

25.2. 2025 m. liepos 2 d. duomenimis VSDF biudžetui RUAB „Egmila“ einamųjų mokėjimų neskolinga.

26. Suinteresuotas asmuo RUAB „Egmila“ vadovas E. M. atsiliepime į VMI atskirąjį skundą prašo jo netenkinti, nurodė, kad su skundo argumentais nesutinka.

Teismas

k o n s t a t u o j a :

IV. Apeliacinės instancijos teismo nustatytos aplinkybės, teisiniai argumentai ir išvados

27. Bylos nagrinėjimo apeliacine tvarka ribas sudaro atskirojo skundo faktinis ir teisinis pagrindas bei absoliučių nutarties negaliojimo pagrindų patikrinimas (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 320 straipsnio 1 dalis, 338 straipsnis). Apeliacinės instancijos teismas nagrinėja bylą neperžengdamas atskirajame skunde nustatytų ribų, išskyrus atvejus, kai to reikalauja viešasis interesas ir neperžengus skundo ribų, būtų pažeistos asmens, visuomenės ar valstybės teisės ir teisėti interesai (CPK 320 straipsnio 2 dalis). Absoliučių skundžiamos pirmosios instancijos teismo nutarties negaliojimo pagrindų, taip pat pagrindo peržengti atskirojo skundo ribas teisėjų kolegija nenustatė (CPK 329 straipsnio 2 ir 3 dalys, 338 straipsnis).

28. Apeliacijos objektą sudaro pirmosios instancijos teismo nutartis, kuria nutraukta restruktūrizavimo byla ir atsisakyta iškelti bankroto bylą, teisėtumo ir pagrįstumo patikrinimas.

Dėl restruktūrizavimo bylos nutraukimo

29. Pirmosios instancijos teismas nutraukė restruktūrizavimo bylą JANĮ 114 straipsnio 1 dalies 4 punkte numatytu pagrindu.

30. Pagal JANĮ 114 straipsnio 1 dalį teismas nutraukia restruktūrizavimo bylą, jeigu yra nors vienas iš šių pagrindų: 1) nustatytais terminais nepateikiamas restruktūrizavimo planas; 2) teismas nepatvirtina restruktūrizavimo plano; 3) nevykdomas arba netinkamai vykdomas restruktūrizavimo planas; 4) juridinis asmuo nemoka visų ar dalies mokesčių; 5) nepateikiama galutinė restruktūrizavimo ataskaita; 6) vykdomi šio įstatymo 28 straipsnio 1 dalies 1, 3, 6 ir 7 punktuose nustatyti veiksmai.

31. Nagrinėjamu atveju pirmosios instancijos teismas nustatė esant ir JANĮ 111 straipsnio 3 dalies 6 punkte įtvirtintą restruktūrizavimo bylos nutraukimo pagrindą, t. y. teismas

nepatvirtino RUAB „Egmila“ restruktūrizavimo plano pakeitimo, nes nuo teismo nutarties išskelti restruktūrizavimo bylą priėmimo dienos juridinis asmuo nemoka mokesčių.

32. Tai reiškia, kad pagal įstatymo nuostatas restruktūrizavimo procesas iš esmės yra negalimas, jeigu restruktūrizuojamas juridinis asmuo nemoka mokesčių. Taigi, veiksmingas restruktūrizavimo procesas yra siejamas ir su tinkamu juridinio asmens mokesčių prievolių vykdymu (Lietuvos apeliacinio teismo 2020 m. liepos 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2-1142-407/2020). Lietuvos apeliacinio teismo yra pažymėta, kad JANĮ 111 straipsnio 3 dalies 6 punktą turėtų būti taikomas tada, kai įmonė akivaizdžiai nevykdo (ir negali įvykdyti) mokesčių prievolių ir mokesčių administratorius nesuteikia pagalbos. Tai reiškia, kad kiekvienu atveju yra aktualu ne tik nustatyti visų ar dalies mokesčių nesumokėjimo faktą, bet svarbu įvertinti ir galimybes pasiekti susitarimą su mokesčių administratoriumi (Lietuvos apeliacinio teismo 2021 m. rugsėjo 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e2-1098-553/2021).

33. Susipažinęs su byloje pateiktas rašytiniais įrodymais bei šalių paaiškinimais, apeliacinės instancijos teismas neturi pagrindo nesutikti su pirmosios instancijos teismo padaryta išvada, kad atsakovė nevykdė patvirtinto restruktūrizavimo plano, einamieji mokesčiai nebuvo mokami JANĮ ir restruktūrizavimo plano nustatyta tvarka. RUAB „Egmila“ atskirojo skundo argumentai neįrodo priešingai. Pati bendrovė kreipėsi į pirmosios instancijos teismą su prašymu dėl restruktūrizavimo plano pakeitimo, kuriame anot jos turėjo būti nustatyta, kad 51 426,32 Eur einamųjų mokesčių išskolinimą bendrovė privalo padengti per 3 mėnesius. Tokiu būdu atsakovė pripažino, kad sumokėti mokesčių jai restruktūrizavimo plane patvirtintais terminais nepavyko.

34. Įstatymų leidėjas mokesčių prievolių vykdymo laiku aplinkybei suteikė ypatingą svarbą, nes mokesčių nesumokėjimas laiku yra vienas pagrindinių rodiklių, signalizuojančių, jog juridinio asmens vykdoma veikla ir iš jos gaunamos pajamos nėra pakankamos išsipareigojimų kreditoriams, tarp kurių ir valstybė (veikianti per VSDFV ir VMI), padengti, o tuo pačiu ir tai, kad restruktūrizavimo plano įvykdymo galimybės abejotinos, o restruktūrizavimo plano palankumas kreditoriams tik teorinis. Vien tai, kad dauguma RUAB „Egmila“ kreditorių palaiko restruktūrizavimo plano pakeitimus ir jos pastangas toliau vykdyti veiklą, nepateisina einamųjų mokesčių nemokėjimo.

35. Apeliacinės instancijos teismas nesutinka su suinteresuoto asmens RUAB „Egmila“ vadovo argumentu, kad restruktūrizavimo plano vykdymo metu jis neturėjo pareigos atsiskaityti su VMI, nes atsiskaitymas su antros eilės kreditoriais nėra įmanomas neatsiskaičius su pirmos eilės kreditoriais. Pažymėtina, kad įstatyme yra imperatyviai numatyta restruktūrizuojamai bendrovei pareiga mokėti einamuosius mokesčius, einamųjų mokesčių nemokėjimas nėra tik formalus restruktūrizavimo bylos nutraukimo pagrindas, todėl atskirajame skunde neįrodžius priešingai, pirmosios instancijos teismas pagrįstai konstatavo, kad įmonė nėra pajėgi efektyviai tęsti restruktūrizavimo procesą ir yra pagrindas netvirtinti įmonės restruktūrizavimo plano pakeitimo ir nutraukti restruktūrizavimo bylą JANĮ 114 straipsnio 1 dalies 3-4 punktuose nustatytais pagrindais.

Dėl bendrovės gyvybingumo ir bankroto jai iškėlimo

36. VMI atskirajame skunde nesutiko su pirmosios instancijos teismo apskųtos nutarties dalimi, kuria RUAB „Egmila“ atsisakyta išskelti bankroto bylą.

37. Pagal JANĮ 2 straipsnio 7 punktą juridinio asmens nemokumas – tai juridinio asmens būseną, kai juridinis asmuo laiku negali vykdyti turtinių prievolių arba juridinio asmens įsipareigojimai viršija jo turto vertę. Įmonės nemokumui konstatuoti pakanka nustatyti vieną iš JANĮ 2 straipsnio 7 dalies nustatytų sąlygų: 1) negalėjimas laiku įvykdyti turtinių prievolių; 2) juridinio asmens įsipareigojimai viršija jo turto vertę (Lietuvos apeliacinio teismo 2022 m. gegužės 10 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e2-448-302/2022).

38. JANĮ 2 straipsnio 7 dalies formuluotė rodo, kad, sprendžiant dėl bankroto bylos iškėlimo, būtina vertinti dvi alternatyvias sąlygas: pirma, ar juridinis asmuo (atsakovė) negali laiku vykdyti turtinių prievolių (likvidumo testas); antra, ar juridinio asmens įsipareigojimai viršija jo turto vertę (balanso testas). Iš JANĮ projekto aiškinamojo rašto (Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2018 m. spalio 23 d. aiškinamasis raštas Nr. XIIP-2777 dėl įstatymų projektų registracijos Nr. XIIP-2777- XIIP-2789) matyti, kad, remiantis tarptautinėmis rekomendacijomis, buvo siekiama taikyti balanso testą kartu su likvidumo testu. Aiškinamajame rašte pažymėta, kad balanso testas gali būti naudingas, nustatant nemokumą, vertinant tai, ar turto (kaip jis bebūtų vertinamas) pakaktų padengti skolininko įsipareigojimams, įskaitant ir tuos, kurių terminai dar nėra suėję, o likvidumo testas skirtas patikrinti, ar skolininkas laiku vykdo savo prievoles (Lietuvos apeliacinio teismo 2022 m. gegužės 10 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e2-124-407/2022).

39. Teismų praktikoje, sprendžiant dėl konkretaus juridinio asmens (ne)mokumo, taikomi du testai – balanso ir likvidumo. Pagal balanso testą vertinamas juridinio asmens turimo turto ir įsipareigojimų kreditoriams santykis. Teismų praktikoje pažymima, kad, siekiant išsiaiškinti realią juridinio asmens turtinę padėtį, vertinami tiek finansinės atskaitomybės dokumentai, tiek kiti byloje esantys duomenys, pagrindžiantys realią, o ne įrašytą balanse, juridinio asmens turimo turto vertę ir įsipareigojimų kreditoriams dydį. Tai reiškia, kad į balansą įrašytas turtas turi realiai egzistuoti ir turi būti nustatyta tikroji jo vertė (Lietuvos apeliacinio teismo 2022 m. spalio 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e2-1048-933/2022; 2023 m. sausio 12 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e2-46-467/2023).

40. VMI skunde nurodė, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai sprendė, jog iš atsakovės pateikto 2024 m. gruodžio 31 d. balanso matyti, kad įmonės turtas 2024 metais iš viso sudarė 1 225 489 Eur (ilgalaikis turtas – 343 149 Eur, trumpalaikis turtas – 882 132 Eur), mokėtinos sumos ir įsipareigojimai – 1 176 980 Eur. Iš 2024 m. gruodžio 31 d. pelno (nuostolių) ataskaitos matyti, kad atsakovės pardavimo pajamos ataskaitiniu laikotarpiu sudarė 386 183 Eur, grynasis pelnas sudarė 21 083 Eur. Pateiktas pardavimo operacijų sąrašas už laikotarpį nuo 2025 m. sausio 1 d. iki 2025 m. birželio 12 d. patvirtina, kad minėtu laikotarpiu pardavimo pajamos sudarė 148 770,45 Eur. VMI vertinimu, teismas iš bendros turto masės turėjo išminusuoti debitorinius įsipareigojimus.

41. Apeliacinės instancijos teismas su VMI argumentais turi pagrindo sutikti, kadangi būtent tokia praktika yra suformuota kasacinio teismo. Tačiau primintina, kad bankroto bylos iškėlimas nėra absoliučiai savitikslis ir formalus procesas. Situacija kiekvienoje byloje turi būti įvertinta individualiai, atsižvelgus ir į bendrovės vykdomą veiklą ir galimybes gauti pajamas ateityje. Nurodytina, kad svarbus bendrovės gyvybingumo aspektas, kadangi bankroto byla negali būti keliama gyvybingai įmonei (JANĮ 21 straipsnio 1 dalies 2 punktas, 2 dalis). Kita vertus, pateikti rašytiniai įrodymai apie bendrovės vykdomą veiklą, sudarytas sutartis reiškia, kad bendrovė vykdo veiklą, generuoja pajamas, todėl atsakovė gali turėti realią galimybę atsiskaityti su kreditoriais.

42. Pirmosios instancijos teismas pagrįstai ir teisingai atkreipė dėmesį į Lietuvos apeliacinio teismo formuojamą praktiką, kurioje yra nurodoma, kad bankroto procesas turi būti taikomas tik tada, kai reikia likviduoti neveiklius, nemokius rinkos dalyvius, todėl iškeliant bankroto bylą, svarbu ir būtina išsiaiškinti, ar bendrovė iš tikrųjų yra nemoki ir nebegalės vykdyti veiklos, ar ji tik turi laikinų finansinių sunkumų, kurie gali būti išspręsti išsaugant bendrovę kaip veikiančią rinkos dalyvį (Lietuvos apeliacinio teismo 2019 m. rugpjūčio 1 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e2-1128-381/2019).

43. Apeliacinės instancijos teismas, įvertinęs byloje pateiktus rašytinius įrodymus, šalių procesiniuose dokumentuose nurodytus argumentus, pripažįsta, kad atsakovės būklė šiuo metu neatitinka nemokumo sąvokos, apibrėžtos JANĮ 2 straipsnio 7 dalyje, todėl jai bankroto bylą šiuo metu kelti nėra tikslinga ir ekonomiškai naudinga. Pažymėtina ir tai, kad atsakovei ir toliau nevykdant kreditorinių įsipareigojimų ar nepavykus pašalinti šioje nutartyje konstatuotus finansinius sunkumus, kreiptis dėl bankroto bylos atsakovei iškelimo galima bus JANĮ 16 ir 17 straipsniuose nurodyta tvarka.

44. Apibendrinamas tai, kas išdėstyta, apeliacinės instancijos teismas pažymi, kad pirmosios instancijos teismas, nustatydamas bylai reikšmingas faktines aplinkybes, tinkamai ištyrė ir įvertino byloje surinktus įrodymus, pirmosios instancijos teismo išvados atitinka byloje surinktų įrodymų visetą. Apeliantės atskirojo skundo argumentai atmetami kaip nepagrįsti, o pirmosios instancijos teismo nutartis paliekama nepakeista.

45. Į esminius atskirojo skundo argumentus atsakyta. Dėl kitų atskirajame skunde pateiktų argumentų apeliacinės instancijos teismas išsamiau nepasisako, nes jie yra išvestiniai arba neturi įtakos pirmosios instancijos teismo apskųstos nutarties pagrįstumui.

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 337 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 331 straipsniu,

n u t a r i a :

Šiaulių apygardos teismo 2025 m. birželio 18 d. nutartį palikti nepakeistą.

Teisėjas

Antanas Rudzinskas